

Grzegorz Domański

Jazów, gm. Gubin, woj. zielonogórskie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 17, 123-124

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

strwy, gra. i1 pionowej nawastwid a okresu północnyrnyskiego, wszechornyskiego, litańskiego i kultury trzećnięckiej. Wyeksplorowano też w całości lub częściowo 42 wyodrębnione obiekty osadnicze.

Najnie intensywnie i zapewne długotrwałe było osadnictwo kultury trzećnięckiej, z którą związana jest warstwa kulturowa i 23 jany. Materiały ruchome stanowi ceramika oraz wyroby kościane i kamienna. Wczesną fazę osadnictwa kultury przeworskiej reprezentują miejscami zachowana warstwa kulturowa z osadnikami z młodszego okresu przedrzymskiego. Znalaziono tu również żelazną zapinkę, być może dekany W. Nieznane fragmenty łocznej ceramiki kultury lateńskie i oraz fragment ucha nieszynie zdobionego plastycznym wyobrażeniem zoo - lub antropomorficznym nąjąca analogie we wczesno-lateńskich materiałach z obszarów naddunajskich. Wśród niezbyt licznych materiałów wszechornyskich wystąpiła srebro, prowincjonalnorymska zapinka szlifowana do typu Anouisse.

Szczególne bogactwa materiałów oznaczają się nawastrwieniem z okresu północnyrnyskiego, których większość wynosi przeciętnie ok. 1 m. Odkryto też 17, przeważnie zagłębionych w warstwie kulturowej, obiektów z tego okresu, m.in. dolną część pieca gamoarskiego zamkniętego w przegrodę oraz 5 przypuszczalne ślady budynków, zapewne o przeznaczeniu produkcyjnym. W obrębie dwóch z nich /nr 5 i 16/ stwierdzono najwcześniejsze znaleziska wiążące się z produkcją metalurgiczną. Są to żużle metali kolorowych, ułamek tygielków, m.in. z przywartymi pozostałościami brązu i kropelką złota, półfabrykaty /m.in. niedokończony kołec sprzączki/ oraz odpady produkcyjne i fragmenty używanych wódmie jako surowiec przedmiotów z brązu i srebra. Obok bardzo dużej ilości ceramiki wykonanej na kole i ręcznie, znalaziono liczne przedmioty metalowe, w tym kilka fragmentów fibul VI grupy Ålmgrena, brązową fibulę tarozową nieokreślonego typu, prostokątną sprzączkę żelazną, brązowy wisiorok toporkowaty, 3 noże, grocik strzałki, fragmenty okład wledek, być może ułamek posrebrzanego lusterka i in. Znalaziono też kilkanaście paciorków ze szkła /w tym 1 szklany/, bursztynu i gliny, grodki surowego bursztynu, amulany kamię do gry, kilka ułameków naczyń oraz dalszych 5 monet rzymskich /5 znalaziono w r. 1962/ i denary Trajana, Hadriana i Marka Aureliusza, a także 2 naśladowictwa denarów z II w. - tzw. suberary - wszystkie odkryte w warstwach północnyrnyskich. Tegoroczne badania potwierdziły przypuszczenie, że końcowa faza osady kultury przeworskiej w Jakuszowicach odpowiada odkrytemu w pobliżu "książęcemu" grobowi z I połowy V w.

W górnych partiach nawastwid z okresu północnyrnyskiego znalaziono też niewielką ilość ceramiki wszechornyśniewiecznej i średnio-wiecznej oraz denar koronny Władysława Jagiełły.

Badania będą kontynuowane.

JAROSŁAW
woj. przemyskie
Stanowisko "opactwo benedyktynek"

patrz późne średniowiecze

JAZÓW, gm. Cubin
woj. zielonogórskie
Stanowisko 5

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
we Wrocławiu

Badania prowadził doc.dr habil. Grzegorz Domadski
Finansował IHKM, Trzeci sezon badań. Osady z okresu
wpływu rzymskich.

Przebadano 11,8 ara. łącznie na tym stanowisku 33,6 ara. Odsłonięto zgodnie z planem badawczym północną część osady, ce w powiązaniu z wynikami prac z lat ubiegłych doprowadzając do określenia zasięgu osady od strony wschodniej, północnej i zachodniej. Odkryto dwa ślady budynków zagłębionych o wymiarach 3,25 x 4,15 m i 3,2 x 3,9 m, oraz dwóch budynków słupowych o charakterystycznym dla kultury luboszyńskiej kształcie, z jedną krótszą ścianą półokrągłą. Pierwszy z nich miał wymiary 5 x 10,5 m, drugi natomiast, poza sąsiednią konstrukcją 9,5 x 11,5 m miał przedścionek 1,5 x 3 m. o łącznej powierzchni około 126 m². Jego położenie na skraju osady w pewnym oddaleniu od pozostałych obiektów może sugerować przeznaczenie ogólnospołeczne.

W trakcie badań poza licznym materiałem ceramicznym w osadzie wykonano na kole gamcarskim szaleniście 2 przesłiki, 2 ciętarzki tkackie, grudkę bursztynu i paciorek bursztynowy oraz osłkę w kształcie płaskiej płytki z łupku o grubości około 1,5 cm, szerokości 8,5 cm i długości 30 cm /uszkodzona/.

Osadę można datować na fazę C₂ okresu wpływów rzymskich.

Materiały znajdują się w Zakładzie Archeologii Nadodrza IHKM we Wrocławiu.

Badania będą kontynuowane.

KAZIMIERÓWKA, gm. Jeleniewo
woj. suwalskie
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Anna Bilsner-Wróblewska przy współudziale mgr Grażyny Iwanowskiej oraz konsultacji mgr. Mariana Kaczyńskiego. Finansowało PMA w Warszawie. Drugi sezon badań. Osada z okresu wędrowek ludów.

Osada położona jest w miejscu naturalnie obronnym, na wzniesieniu, kilkaset metrów od południowo-wschodniego brzegu jeziora Szurpiły.

Przebadano łącznie ok. 300 m². Wykopy zostały założone na kulminacji wzgórza oraz jego skłonie, gdzie udało się stwierdzić obecność ok. 26-centymetrowej warstwy kulturowej słabo nasyczonej materiałem zabytkowym /ułamki naczyń, polepa/. Interesujące skupienie obiektów odkryte w północnej części osady, na szczycie wzniesienia, na zachód od badanej w roku ubiegłym półkolistki. Część z nich ma zapewne charakter produkcyjny, o czym świadczą znajdowane ułamki żużla, obfitość węgla, przepalona kamień. Na zachodnim skraju osady, ograniczonej od tej strony głębokim jarem, odkryto kolistą jamę o średnicy 1,4 m, pełniącą prawdopodobnie funkcję jamy zasobowej na zboże - obiekt 9. W profilu widoczny jest biegnący półkolistnie na dnie pas spalenizny. Z wypełniska obiektu pochodzą liczne ułamki naczyń, a ze szlamowania - ziarna.

Uchwyciono południowy zasięg osady w odległości ok. 160 m od stromego zbocza wzgórza - jej naturalnej północnej granicy.

Materiał zabytkowy, jakiego dostarczyły badania, to przede wszystkim ceramika. Uderza bardzo niską ilość kocioł, co jest, jak się wydaje, typową cechą osad z tego okresu. Niemal całość materiału nawiązuje do form typu Prudziszki z okresu wędrowek ludów. Nie wielką donieszkę stanowią ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych, obtańczonych, zdobionych ornamentem stempelkowym i falistym.

Chronologia osady nie ulega zmianie; można ją datować na podstawie materiału owarstwowanego na okres wędrowek ludów. Przy czym nawarstwilo się na to osadnictwo wczesnośredniowieczne, prawdopodobnie całkowicie zniszczone orką. Nie udało się dotąd natrafić na żaden obiekt pochodzący z tego okresu.

Badania będą kontynuowane.

KRÓLOWE, gm. Głubczyce
woj. opolskie
Stanowisko I /1/

patrz neolit

KUBÓW, gm. Rzęków
woj. konińskie
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
w Koninie

Badania prowadził mgr Krzysztof Gorczyca i Arletta Świerkowska. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury przeworskiej.

Stanowisko położone jest na krawędzi wysoczyzny i stoku doliny Czarnej Strugi, lewobrzeżnego dopływu Warty. Rozciąga się pasem szerokości ok. 200 m i długości ok. 1500 m wzdłuż doliny.